

Overdracht

In de lineaire tijdsbeleving heeft alles een beginpunt en een eindpunt. Dat geldt voor behandelingen, groepsduur, relaties, het leven zelf, en ook voor een hoofdredacteurschap. Na twintig jaar met veel plezier de redactie van dit tijdschrift te hebben geleid, is het moment gekomen om het stokje over te dragen.

Een tijdschrift maak je niet alleen, maar met een groep, in dit geval bestaat die groep uit redactieleden. In die twintig jaar zijn er uiteraard wisselingen geweest, maar in het algemeen blijken de redactieleden van de NVGP behoorlijk honkvast en zetten zij zich gedurende een aantal jaar pro deo met niet aflatend enthousiasme in om elk kwartaal weer een gevarieerd en leeswaardig tijdschrift te laten verschijnen.

Wat maakt het produceren van een tijdschrift nu zo leuk? Voor mij heeft dat te maken met het feit dat er vier aspecten samenkomen: het is talig, het maakt expliciet wat vaak impliciet aan kennis en ervaring aanwezig is, het heeft een tastbare uitkomst, en het komt tot stand in en met een groep.

Dat laatste behoeft op deze plaats geen toelichting: iedereen die werkt met groepen weet wat de kracht van een groep teweeg kan brengen, en hoe het geheel altijd zoveel meer is dan de som der delen. Als de groeps(redactie)leden daarbij ook nog taakgericht, betrouwbaar, open, creatief en communicatief vaardig zijn, en er in een

redactievergadering ook gelachen kan worden en persoonlijke tegenslag gedeeld kan worden, dan mag je je als hoofdredacteur gelukkig prijzen met zo'n groep: Piet Verhagen, Silvia Pol, Monique Leferink op Reinink, Salvatore Vitale en Derk-Jan Drost: veel dank voor jullie inzet en bijdragen. Wat betreft de tastbare uitkomst gaat het letterlijk om de papieren versie die elk kwartaal in je brievenbus belandt, die je kunt vasthouden, waar je in kunt bladeren en lezen, en die zichtbaar op het bureau in je spreekkamer of op je nachtkastje komt te liggen. Voor (groeps)psychotherapeuten is een tastbare uitkomst van het werk niet altijd vanzelfsprekend. Natuurlijk maken we vaak genoeg mee dat mensen zichtbaar opknappen, minder klachten hebben, meer identiteit en autonomie ontwikkelen, zich anders gaan kleden, maar even vaak is de uitkomst onduidelijk, minder waarneembaar, of moeten we verdragen dat problemen hardnekkig of therapieresistent zijn. Het expliciet maken van impliciet aanwezige kennis en ervaring doen we eigenlijk veel te weinig. Zeker bij individuele psychotherapie blijft alles wat we aan interventies plegen, onze timing en onze inschatting van draagkracht en draaglast bij de patiënt verborgen binnen de vier muren van onze spreekkamers. Bij groepspsychotherapie met een co-therapeut wordt de kennis en ervaring weliswaar onderling gedeeld, maar komt

deze in de regel ook niet verder dan de muren van de groepskamer. In dit tijdschrift is de afgelopen twintig jaar veel aandacht besteed aan het zichtbaar maken van datgene wat we in ons werk doen, met name in de rubriek 'Dit is mijn groep' hebben we zo kunnen leren van elkaar.

Ten slotte is het maken van een tijdschrift een talige exercitie. Taal is ook het belangrijkste gereedschap van de psychotherapeut. Woorden geven aan datgene wat voor onze patiënten nog niet te verwoorden valt, en de juiste nuancering in woordkeuze aanbren- gen in de emotionele onderlaag, helpen om de wirwar aan pijnlijke emoties en ervaringen te ordenen en te kaderen. Ook in non-verbale therapievormen is de taal bij de nabespreking een onmisbaar instrument. Redactiewerk is nooit klaar, en is enigszins te vergelijken met een doorlopende groep. Als het ene artikel persklaar is, geredigeerd, gecorrigeerd en voorzien van kop, intro, streamers en passend beeld, moet het andere artikel nog geschreven worden, en daartussen zitten teksten die zich in allerlei

stadia bevinden – van een ruwe outline of een eerste versie tot een geheel omgegooid tekst. Tegen de tijd dat de drukker zijn werk doet, is de redactie al lang weer bezig met het volgende nummer. Het is een estafette- race waarbij het stokje wordt doorgegeven van auteur naar redacteur, naar hoofd- redacteur, naar eindredacteur Jacqueline Hoefnagels, naar vormgever Leo Vegting, naar drukker, naar postbode, naar lezer, terwijl er tegelijkertijd al weer een nieuwe race is begonnen.

En nu draag ik mijn taak met veel vertrou- wen en een goed gevoel over aan de nieuwe hoofdredacteur, Salvatore Vitale, die sinds 2017 in de redactie zit. Hij heeft zijn sporen binnen de NVGP al ruimschoots verdiend als voorzitter van de congrescommissie, en in hem is wetenschappelijke belangstelling en ervaring verenigd met een heldere prag- matische en klinische blik op ons vakgebied én een aimabele persoonlijkheid.

Arnout ter Haar

Met plezier, trots en nederigheid neem ik het stokje van Arnout over. Plezier en trots omdat het een prachtig tijdschrift is waarin de passie voor het werken met groepen, groepsdynamica en groepspsycho- therapie centraal staat. En met nederigheid omdat Arnout al ruim twintig jaar samen met de redactie een prachtig tijdschrift heeft neergezet. Hulde voor zijn werk, waarmee hij niet alleen een grote bijdrage heeft gele- verd aan de NVGP als vereniging, maar ook direct en indirect een belangrijke bijdrage heeft geleverd aan het specialisme groeps-

psychotherapie in Nederland. Als hoofd- redacteur heeft hij een (groeps)cultuur neergezet gekenmerkt door ijver, passie, respect en persoonlijke betrokkenheid. Dit is terug te zien in het tijdschrift, maar ook in de onderlinge samenwerking binnen de redactie en de NVGP. Graag los ik hem dan ook af en ga ik met veel plezier en toewijding verder als hoofd- redacteur van *Groepen*. Ik zie het als mijn taak om samen met de redactieleden, de eindredacteur en de vormgever kwalitatief hoogwaardige artikelen te publiceren, die

boeiend zijn om te lezen en toegankelijk voor een breed publiek. Vanuit een redactie die toegankelijk en vriendelijk is en graag breed samenwerkt. In het tijdschrift staat voor mij de groep en het enthousiasme over het werken met groepen centraal, waarbij een goede mix van wetenschap, persoonlijke ervaringen van collega's, (zelf)reflectie en de verbinding van groepsdynamica en maatschappelijke en sociologische processen een plek krijgt. Het is daarmee een uithangbord van de NVGP en weerspiegelt vooral ook de groeps cultuur in Nederland en daarbuiten.

Nadrukkelijk wil ik de lezers van *Groepen* aanmoedigen om hier een bijdrage aan te blijven leveren of te gaan leveren. Laten we samen het estafettestokje vanuit onze groepsruimte of therapiekamer overbrengen naar ons blad en daarbuiten. Aarzel dan ook niet om bijdrages voor het tijdschrift op te (blijven) sturen.

Tot slot moet ik denken aan de titel van het boek van de inmiddels overleden Italiaanse journalist en schrijver Tiziano Terzani, *La fine è il mio inizio*, in het Nederlands vertaald als *Het einde als begin*. Voor mij staat dit boek voor het overdragen van kennis en liefde aan de volgende generatie. Terzani benadrukt dat de rijkdom van de mensheid bestaat uit verscheidenheid en diversiteit. Dit is wat mij betreft de kracht van ons vak als (groeps)psychotherapeut en tevens de kern van het tijdschrift *Groepen*.

Hoewel dit decembernummer voor alle leden van de redactie geldt als een overgang naar een nieuw begin, is daar qua inhoud niets van te merken. Het staat weer vol met een gevarieerd en actueel aanbod over groepen. U leest over groepen in tijden van de huidige coronacrisis, een verslag van de

Lemion Summerschool over groepspsychotherapie anno 2020, een verslag van de lezing van Sandra Schruijer over de afwezigheid van een groepsdynamisch perspectief in het wetenschappelijk onderzoek naar groepen en een bewerking van de lezing van Miriam Saschowa over affectfobietherapie als werkbaar behandelmodel in kortdurende groepstherapie. Verder is er een bijdrage van Judith Godschalx over Joseph Pratt en zijn ervaringen met gedragsverandering bij longlijders in een groep en wederom een column van Sandra Schruijer, een bijdrage van Linda Jonker over een eendaagse dagbehandeling gebaseerd op de methode van McCullough voor de rubriek 'Dit is mijn groep' en twee boekbesprekingen. Uiteraard kan ook een verslag van het recente interview via Zoom van Yalom door Damiaan Denys niet ontbreken. Wij hopen dat ook dit laatste nummer van het jaar 2020 weer wat bijdraagt aan het expliciet maken van de impliciet aanwezige kennis en ervaring op het gebied van groepen en groepsdynamica.

Salvatore Vitale